

în viața viitoare *de aici*, care merită a fi trăită, pentru care merită să te lupți și să mori și s-o îmbogățești, dacă nu cu ființă nouă, măcar cu bogăția vieții tale, a trăirilor tale.

În spectacolul montat la Teatrul „C. I. Notara” în regia lui Ion Olteanu, interpreta Mariei, actrița Elena Amaria Bog, a imprimat rolului un aer de forță masivă și siguranță de sine, exprimând fericit vigoarea sufletească a eroinei. Disprețul pentru lumea macabră ce o înconjoară, rareori atinge sarcasmul. Patetismul este reținut, în expresia sa sobră, rostirea unor replici sunînd poate prea retoric, prin exces de metaforizare, este egală, firească. Actrița știe să-și supună textul corectîndu-i excesele, mulîndu-și rolul pe personalitatea proprie, cedînd de la sine doar atît cît să exprime structura sufletească a personajului, înțeleasă ca expresie a esenței acestuia, dar strînînd și ajustîndu-și personajul în complexa sa expresivitate. la datele fizice și psihice ale propriului său caracter. Maria, eroina lui D. R. Popescu, împrumută ceva din caracterul sobru și masiv al Elenei Amaria Bog.

C. R. M.

VASILE GRĂDINARU:

Podkolesin

Îl vedeam pe Vasile Grădinaru pentru prima oară: juca Podkolesin din *Căsătoria* de Gogol (în regia lui Iulian Vișa), pe scena Teatrului din Baia Mare. Și am avut revelația unui excelent actor, a unui ideal interpret al caracterelor slave.

Îl vedeam în Podkolesin, dar îmi dădeam seama că personajul pe care îl interpreta el nu era *numai* Podkolesin: uneori semăna cu Akaki Akakievici, alteori mi-l amintea pe Poprișkin, sau pe Bobcinski. Mai mult decît atît, gîndul mă ducea și în afara operei lui Gogol, la Ivan Dmitrici Cerveakov din *Moar-*

tea unui slujbaş, ori la Marmeladov din *Crimă și pedeapsă*.

Naiv, onctuos, timid, dominat de o frică uriașă, nehotărît, hiperbolizînd consecințele celui mai neînsemnat gest, actorul aducea pe scenă tragedia unui om lipsit de libertate, personalitate, energie, curaj. În interpretarea sa (și, bineînțeles, a regizorului), Podkolesin prezenta o dublă evoluție: una — la nivelul eroticului; cealaltă — la cel al tragicului.

Prima este consecvent argumentată prin acțiuni scenice complementare, elocvente; în prima parte a spectacolului, simbolurile eroului sînt o cămășuță de noapte, un biberon și o colivie, în care se găsește închis... un galoș; înspre final, însă (după ce, din timiditate, încă mai zgîrie, nervant, stofa mobilelor), are o răbufnire erotică violentă, petrecută după o canapea, în compania Agafiei Tihonovna, viitoarea mireasă. Acum, în viața lui Podkolesin *pare* a-ncepe o nouă perioadă: cea roză. Cu ce nerăbdare așteaptă el ziua în care Agafia îi va spune „nutrișoară, gîndăcelule sau alte chestii de-astea!” Și cu ce patos contaminant spune acea replică (pe care numai Gogol putea s-o scrie!): „Doamne! Ce bine e să fii căsătorit! Dacă aș fi rege peste o țară, aș da ordin ca toată lumea să se căsătorească!”...

Dar, din păcate, viața nouă (în spectacol și-n interpretarea actorului băimărean) este posibilă doar teoretic. „Viața nouă nu se capătă de pomană!” — spunea undeva Dostoevski. Și, aici, intrăm în al doilea plan al caracterizării eroului: cel tragic. Căci Podkolesin nu este liber — și nici n-a fost. Căsătoria nu s-a realizat din propria lui voință, ci din interesul celor doi pețitori. Eroului i se face frică. Excelent realizează Vasile Grădinaru această stare: înlemnînd, transpirînd, înroșindu-se, strigînd și speriîndu-se de strigătul său, dilatîndu-și pupilele, ș.a.m.d. Fără să joace „gros”, fără să fie cabotin, apelînd, însă, la cele mai subtile mijloace de expresie. Iar în final, se suie pe lăzile de zestre ale Agafiei și sare peste un zid aflat în spatele lor. Podkolesin dispare. Fundalul, brusc, devine sîngeriu. Simbolul este univoc, iar tragedia se instaurează lent, apăsător, definitiv.

Creația lui Vasile Grădinaru din această reprezentare mi-a produs o reală bucurie.

B. U.